

CARLA EN KEES PLUKKEN DRUIVEN IN BOURGONDIË EN DE PROVENCE

FRANSE WIJNGEBIEDEN IN SEPTEMBER

Denk je aan wijn, dan denk je aan Frankrijk – althans, wij wel. We genieten op z'n tijd graag van een glas wijn, maar eigenlijk hebben we niet zo heel veel kennis van de wijnproductie. Dus starten we onze camper en gaan we op weg naar een van de toonaangevende wijnlanden.

Tijdens deze 'wijnreis' krijgt de druif veel aandacht maar we gaan de andere geneugten, zoals het bezoeken van mooie plekjes en bezienswaardigheden, natuurlijk niet uit de weg.

Ziekenzorg in Bourgondië

Dat Frankrijk voor ons nog altijd veel juweeltjes verbergt, dat weten we, maar toch staan we sprakeloos binnen in het Hôtel-Dieu van Tournus, een aantrekkelijk stadje tussen de tolweg en

de Saône. We raken hier min of meer toevallig verzeild na een fietstocht van zo'n twaalf kilometer vanaf camping Château de l'Épervière in Gigny-sur-Saône. Anders dan wij dachten staan we zowaar in een 17e-eeuws ziekenhuis (hôtel-Dieu: gasthuis van God). Drie compleet ingerichte ziekenzalen met keurig opgemaakte bedsteden lijken klaar voor gebruik. Allemaal pontificaal gericht op het altaar van de centraal gelegen kapel, want op de zegeningen uit die hoek was blijikbaar

alle hoop gevestigd. Met veel liefde verpleegden nonnen destijds de allerarmste zieken, vanaf de late middeleeuwen tot 1982. Ook herbergt dit monumentale gebouw een van de oudste bewaard gebleven (1685) apotheken van Frankrijk. Driehonderd aardewerken medicijnpotten staan keurig in het gelid in een fraaie inrichting.

Toparchitectuur: de Saint-Philibert

Na het verrassende oude ziekenhuis glinstert er warempel nog een parel uit de romaanse architectuur midden in de stad, de abdijkerk Saint-Philibert. Deze abdij omvat meerdere gebouwen waarvan de romaanse kerk, daterend van de 11^e eeuw, deel uitmaakt. Het is een van die bezienswaardige kloosters van het middeleeuwse Bourgondië en het complex verkeert in uitstekende staat. In 875 vonden monniken uit de Loiremonding hier onderdak nadat ze jaren eerder waren verdreven tijdens een inval van de Noormannen. Zij brachten relikwieën van de heilige Philibert mee. Ze moesten zelf het klooster bouwen, eerst rond het jaar 1000 begon dat een beetje vorm te krijgen. De abdijkerk kreeg in de twee eeuwen daarop zijn huidige afmetingen. Grote indruk maakt de crypte, onder het koor; die werd in 875 gebouwd boven het graf van de 2e-eeuwse evangelist-martelaar Saint-Valérien. Nog nagenietend dwalen we later door de smalle straatjes, ons verbazend over waarin een kleine stad groot kan zijn.

Tip: loop voor het bezoek aan de abdijkerk even het Office de Tourisme binnen, naast de kerk. Daar huur je voor vijf euro een meertalige audiogids met een rondleiding door de kerk.

Allez, on y va!

Op zoek naar de geheimen achter de beroemde vins de Bourgogne, belanden we in de wijngaard van Marie-Odile Frérot in Etrigny. Zij bezit, samen met haar man Daniel Dyon, zo'n tien hectare aan wijngaarden. Onder haar bezielende leiding trekken we met een groepje druivenplukkers de wijngaard in. Voor we het goed en wel beseffen gaan we met een oogstschaar en een emmer aan de slag. De witte aligoté-druif komt vandaag aan

bod. Om je vingers tegen de scherpe schaar te beschermen, houd je een hand onder de tros, met de andere hand knip je het takje door. Zo knippen we even later onder de brandende zon tros na tros de druiven uit de ranken. Wel opletten, want zodra de man met de hotte langs komt moet de emmer daarin omgekiept. Hem treft het minst geliefde baantje tijdens de druivenpluk, want de krat op zijn rug is zwaar en de afstand naar de trekker wordt steeds langer. Wel is het gezelligheid troef tijdens de pluk, kwinkslagen gaan over en weer. Af en toe even je rug rechten is een must en dan geniet je tevens van de geweldige vergezichten. Trouwens, die druiven smaken voortreffelijk – snoepen tussendoor mag. Wanneer de klus voor deze middag is geklaard, voelen we ons zowaar een beetje één met de plukkers. Alle ins en outs over de wijnproductie leren we van Marie-Odile. Zo gebeurt de pluk van de

Boven: kasteelcamping l'Épervière in Gigny-sur-Saône; midden: Hôtel-Dieu in Tournus; links: de crypte van de Saint-Philibert in Tournus

oudere wijnranken (circa 70 jaar) met de hand omdat de paadjes ertussen te smal zijn voor de plukmachine. Twee soorten witte druiven groeien hier, de aligoté (10 procent) en de chardonnay (90 procent). Ook de mousserende *Crémant de Bourgogne*, in Frankrijk geliefd als aperitief, komt van deze witte druiven. De pluk van de gamay noir voor de *Mâcon rouge* laat nog een paar weken op zich wachten.

Scheepvaart en pralines

Oh la la, alsof er een engeltje over je tong piest. We staan in het walhalla voor de chocoladeliefhebber, La Cité du Chocolat in Tain-l'Hermitage. Of liever gezegd in de bijbehorende winkel en daar is het proeven geblazen! We voelen ons als een kind in de snoepwinkel, omgeven door honderden soorten bonbons. Mmmmm, even de weegschaal vergeten! Deze verleiding ligt op slechts een paar honderd meter van Camping Municipal Les Lucs aan de Route National. Een heerlijk plekje in de Drôme, pal

Boven, met de klok mee: camping Les Lucs in Tain l'Hermitage; drie beelden van Domaine de Marotte

aan de Rhône en met twee knusse stadjes binnen handbereik. Een fantastische hangbrug, een replica van de originele uit 1825, vormt de verbinding met Tournon-Sur-Rhône, aan de overkant. Platanen rond de pleinen, jeu de boules-spelende mannen, kortom, de typische Franse sfeer heerst hier alom. Een magnifiek uitzicht op de hangbrug, de stad en de wijnvelden krijg je vanuit de tuinen van het kasteel in Tournon. Zijn grondvesten dateren van de 10^e eeuw en sinds 1927 is het een beschermd historisch monument. De fraaie bouwstijl uit de renaissance en de aanwezige kunstcollectie maken het tot een waardevolle attractie.

Een vermoeid lichaam, maar een leeg hoofd

'Goedemiddag', vrolijk klinkt deze begroeting vanuit de wijngaard in de Provence, bij Carpentras, terwijl wij toch echt de wekker hadden gezet. Tja, deze enthousiaste groep studenten stond al vanaf vier uur 's morgens gebukt met de oogstchaar in de aanslag. De hitte vraagt namelijk een aangepast plukrooster – iedereen stemde daar graag mee in.

Op Domaine de Marotte (www.marottevins.com/nl), het bedrijf van Daan en Elvire van Dijkman, heerst een aangename sfeer van saamhorigheid. Sinds 1997 produceren zij rode, witte en roséwijnen waarvoor de druiven handmatig geplukt worden. Elks jaar loopt het storm met aanmeldingen van onder andere studenten om bij de pluk te assisteren. Zij slapen in tentjes of de stacaravan en vormen één grote familie. Daan en Elvire vervullen een rol zoals ik mij herinner uit de jeugdherbergperiode: het corveerooster aan de muur en na de maaltijd een gezellig 'kringgesprek' met plukadviezen en aandacht voor voldoende (nacht)rust. Een vrolijke Limburger verzorgt vol toewijding de catering. Gewapend met een emmer en een schaar helpen wij actief mee bij het binnenhalen van de grenache blanc. Verspreid tussen de wijnranken staan kratjes klaar om je emmer in te legen. In een rap tempo en gezellig kletsend werken we gestaag door; de koffieauto om tien uur is zeer welkom. Belangrijk is dat de geplukte druiven niet te warm worden; daarom verzamelt een trekker snel de

volle kratjes. De fruitsmaak blijft namelijk het best behouden als de druiven direct na de pluk, via de ontsteelmachine, in de pers verdwijnen. Daarin past de inhoud van zo'n honderd kratjes. Regelmatig worden wat staaftjes bevroren koolzuur (-80°C) toegevoegd om de temperatuur laag te houden, volgens Daan het 'citroentje' van de appeltaart om bruining te voorkomen. In de pers blaast een 'ballon' op waardoor het sap onderin komt, het schillendrab drijft bovenin. Om een betere smaak te verkrijgen is regelmatig mengen het devies. Het vergisten in een door water gekoelde tank duurt twee à drie weken. Daarna breekt de periode van rijping aan. Wij verblijven deze dagen op camping Le Ventoux, een kleinschalige camping gelegen tussen de wijnvelden. Hier zwaaien Marcel en Pascha van der Cammen met veel plezier de scepter. De wijngaard Domaine de Marotte ligt op zo'n vijf kilometer fietsafstand. Campinggasten zijn van harte welkom om een dagje (of meer) plukervaring op te doen. Het kan zelfs voorkomen dat bij een

Boven, met de klok mee: druiven komen vanuit de ontsteelmachine in de pers; camping Huttopia in Fontvieille; wijngaard bij Mazan; plukken in Bourgondië

plotselinge weersomslag, alle campinggasten worden opgetrommeld voor de pluk. Dit schijnt bij veel gasten de kers op de taart van het campingverblijf te zijn!

Feeëriëke steengroeve

Wij besluiten onze toer zo'n zestig kilometer zuidelijker met een bezoek aan de Carrières de Lumières in Les Baux-de-Provence (www.carrieres-lumieres.com). In een voormalige steengroeve wordt een lichtshow gepresenteerd over Picasso en andere Spaanse meesters; echt een schot in de roos. Wij fietsen er vanaf camping Huttoxia in Fontvieille naar toe, zo'n tien kilometer ver, waarbij het laatste stuk een fikse klim bevat. Direct bij binnenkomst worden we overdonderd door alle afbeeldingen rondom ons op de wanden van de steengroeve. Indrukwekkende muziek begeleidt de spectaculaire afbeeldingen die je rustig rondwandelen of vanaf een bankje kunt bekijken. Het is een doorlopende voorstelling van zo'n drie kwartier. Na Picasso volgt een spetterende afsluiting uit het flowerpower-tijdperk: een weergalozes show met opzweepende muziek uit de sixties waarvan we diep onder de indruk raken. Na een kopje koffie op het buitenterras gaan we graag weer naar binnen want we kunnen er geen genoeg van krijgen! Ter afsluiting klimmen we nog een flink stuk naar boven om door een van Frankrijks mooiste dorpen te dwalen: Les Baux-de-Provence, wat een charmant dorpje. De met natuursteen geplaveide steegjes en trappetjes

vragen wel om stevig schoeisel dus laat de hakjes maar thuis! Vergezichten op de omgeving en de vallei van de Fontaine zijn onvergetelijk en maken de gebruikelijke toeristische prullaria ruimschoots goed.

Wat hebben wij genoten in het land van druiven, stokbrood en kaas. Met z'n enorme variëteit aan landschappen blijft Frankrijk een feest om met de camper doorheen te rijden, en dan niet over de snelwegen. Wij zeggen dan ook volmondig: *au revoir!* <

Boven: de enorme projecties in de Carrières de Lumières in Les Baux-de-Provence